

Meddelande om smart lagstiftning i EU

Näringsdepartementet

2010-11-12

Dokumentbeteckning

KOM(2010) 543 slutlig

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén - Smart lagstiftning i Europeiska unionen

Sammanfattning

Kommissionen presenterade sitt nya meddelande om smart lagstiftning den 8 oktober 2010. I meddelandet redogör kommissionen i stora drag för sina planer avseende smart lagstiftning och olika element som avses ingå inom ramen för detta arbete, däribland arbetet med konsekvensbedömningar *ex ante*, utvärderingar *ex post*, förenklingar av befintliga regelverk och minskning av företagens administrativa bördor, samråd kring och transparens i lagstiftnings- och beslutsprocesser, m.m. Kommissionen kommer att rapportera om framsteg avseende genomförande av agendan för smart lagstiftning under andra halvåret 2012.

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande om smart lagstiftning och kommer att verka för att det fortsatta arbetet med att åstadkomma smart lagstiftning utvecklas positivt på EU-nivå.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Arbetet med att åstadkomma bättre lagstiftning har varit en prioriterad fråga på EU-nivå inom ramen för arbetet med att främja hållbar tillväxt och sysselsättning (tidigare Lissabonstrategin och nu Europa 2020-strategin).

Bland viktiga delar i detta förstnämnda arbete märks kommissionens rullande förenklingsprogram, arbetet med att minska företagens administrativa bördor hänförliga till EU:s regelverk med 25 procent till 2012, arbetet med att stärka användningen av och kvaliteten på konsekvensbedömningar, förbättra samrådet med olika berörda intressenter och öka transparensen i lagstiftnings- och beslutsprocesser. Kommissionens tidigare årliga översyner av arbetet med att åstadkomma bättre lagstiftning har indikerat att betydande framsteg har gjorts med att förbättra lagstiftningen inom EU. Det återstår dock flera saker att göra. God lagstiftning är mycket viktigt för att nå de ambitiösa mål för smart, hållbar tillväxt som satts upp genom Europa 2020-strategin. Kommissionen anser nu att tiden är mogen att trappa upp arbetet. Bättre lagstiftning måste bli smart lagstiftning och i ännu högre grad genomsyra kommissionens arbetssätt. Kommissionens ordförande Barroso har tagit ett direkt ansvar för smart lagstiftning och i kommissionens meddelande om smart lagstiftning, som presenterades den 8 oktober 2010, redogörs i stora drag för vad detta kan komma att innebära i praktiken.

1.2 Förslagens innehåll

Kommissionen redogör i meddelandet i stora drag för sina planer avseende smart lagstiftning och olika element som avses ingå inom ramen för detta arbete, däribland arbetet med konsekvensbedömningar *ex ante*, utvärderingar *ex post*, förenklingar av befintliga regelverk och minskning av företagens administrativa bördor, samråd kring och transparens i lagstiftnings- och beslutsprocesser, m.m. Kommissionen kommer att rapportera om framsteg avseende genomförande av agendan för smart lagstiftning under andra halvåret 2012.

Kommissionen förmedlar i meddelandet en rad nyckelbudskap för det fortsatta arbetet. Kommissionen framhåller att smart lagstiftning innefattar hela den politiska cykeln, alltifrån utformningen och tillämpningen av en rättsakt fram till dess att den blir föremål för utvärdering och revideringar. Vikten av konsekvensbedömningar *ex ante*, korrekt implementering och tillämpning av lagstiftningen samt utvärderingar *ex post* framhålls särskilt, liksom att smart lagstiftning är ett gemensamt ansvar för alla som medverkar i att utarbeta EU:s politik: Europaparlamentet, rådet, medlemsstaterna och andra berörda parter. Framgång i arbetet kommer att vara avhängigt att alla berörda parter drar sitt strå till stacken. Vidare betonas betydelsen av samråd med medborgarna, företag och andra berörda parter för att kunna åstadkomma smart lagstiftning. Mot den bakgrunden kommer tidsperioden för offentliga samråd med berörda intressenter att förlängas.

Vad gäller arbetet med att förenkla befintlig EU-lagstiftning och minska de administrativa bördorna, införde föregående kommission två program. Det första är det rullande förenklingsprogrammet, som kommissionen menar har medfört betydande fördelar för medborgarna och företagen. 155 förslag har

antagits och i 2010 års uppdatering av programmet återfinns 46 nya initiativ. Det andra är åtgärdsprogrammet för minskning av de administrativa bördorna, med sikte på 25 procents minskning till 2012, som kommissionen menar är på rätt spår. Kommissionen har lagt fram förslag med en ”minskningspotential” om ca 38 miljarder euro årligen av en sammanlagt uppskattad administrativ börda om ca 124 miljarder euro årligen motsvarande en minskning om ca 31 procent. Denna beräknade minskning förutsätter dock att alla förslag som är föremål för medbeslutande antas av Europaparlamentet och rådet. Kommissionen kommer att fortsätta att uppmuntra Europaparlamentet och rådet att snabbt godkänna de förslag om förenklingar respektive minskning av de administrativa bördorna som redan har lagts fram och de nya förslag som kommer att presenteras under det kommande året. Vidare uppmanas medlemsstaterna att implementera antagna rättsakter så fort som möjligt. Kommissionen anför vidare att ett bredare angreppssätt behövs som beaktar alla faktorer som är avgörande för att bedöma om lagstiftningen är effektiv. Kommissionen avser samordna pågående åtgärder med att minska de administrativa bördorna för företagen med arbetet att förenkla lagstiftningen. Kommissionen har förlängt mandatet till utgången av 2012 för sin högnivågrupp, *High Level Group of Independent Stakeholders* (”Stoiber-gruppen”), för att ge råd i dessa frågor.

Kommissionen kommer att fästa större vikt vid utvärderingar *ex post* av redan införd lagstiftning och befintliga policyprogram. Resultaten av detta kommer, tillsammans med konsekvensbedömningar *ex ante*, att vara själva grunden för utformningen av ny eller reviderad lagstiftning. Kommissionen uppger vidare att den under innevarande och kommande år kommer att låta utföra ett antal ”*fitness checks*” avseende olika områden. Vid dessa kontroller av ändamålsenligheten ska således en bedömning ske av om regelverket för ett visst politikområde lämpar sig för sitt syfte och, om inte, vad som bör ändras.

Arbetet med att stärka användningen av och kvaliteten på konsekvensbedömningar fortsätter. Konsekvensbedömningar kommer även fortsättningsvis att göras av alla viktigare lagstiftningsinitiativ för att belägga och skapa klarhet kring vilka nyttor respektive kostnader som är förknippade med de olika alternativ som finns vid beslutsfattandet. Kommissionen noterar den särskilda rapport som Europeiska revisionsrätten nyligen har presenterat kring hanteringen av konsekvensbedömningar på EU-nivå: *Impact Assessments in the EU institutions: do they support decision making? (Special report, 3/2010)*. På grundval av de förbättringar som revisionsrätten efterlyser, ringar kommissionen in några centrala punkter för det fortsatta arbetet. Kommissionen anger att ett inrättande av ett externt organ för att avge yttranden avseende gjorda konsekvensbedömningar inte är aktuellt, eftersom kommissionens interna konsekvensbedömningsnämnd (*Impact Assessment Board*) redan ger värdefull input. Det ska fortsättningsvis i princip behövas ett positivt yttrande av nämnden innan ett förslag kan läggas fram för beslut av kommissionen. Samråd kring utkast till konsekvensbedömningar anser kommissionen inte vara nödvändigt, eftersom

samråd sker med berörda parter på en mängd olika andra sätt i olika skeden av beslutsprocessen. Konsekvensbedömningarna bör kvantifiera nyttor och kostnader när så är möjligt. För bedömning av administrativa bördor har kommissionen skapat en särskild s.k. *helpdesk*. Kommissionen uppmanar vidare Europaparlamentet och rådet att bättra sig ifråga om deras åtaganden att göra konsekvensbedömningar av eventuella väsentliga tillägg och ändringar avseende kommissionens förslag.

Kommissionen kommer att arbeta vidare för att säkerställa att EU-lagstiftningen införlivas, genomförs och tillämpas korrekt. Förekomsten av s.k. *gold-plating* vid implementering av gemenskapsrätt i medlemsstaterna kommer att fortsätta analyseras. Kommissionen kommer också att fortsätta verka för att göra lagstiftningen tydligare och mer lättillgänglig. Arbetet med att kodifiera, omarbeta och konsolidera lagtexter fortsätter likaså och obsoleta bestämmelser kommer att upphävas. Vidare håller en ny EUR-Lex-portal på att konstrueras för att förbättra tillgängligheten elektroniskt till den fullständiga samlingen av EU:s regelverk.

Kommissionen betonar betydelsen av samråd med medborgarna, företag och andra berörda parter för att kunna åstadkomma smart lagstiftning. Mot denna bakgrund förlängs tidsperioden för samråd från 8 till 12 veckor fr.o.m. 2012. Kommissionen kommer att göra en genomgång av sin policy för samråd 2011. Därvid kommer bl.a. att undersökas hur man kan förbättra kvaliteten på olika dokument för samråd, hur man kan göra planeringen av kommande offentliga samråd mer lättillgänglig, hur man bättre kan använda olika verktyg för samråd, såsom särskilda webbplatser för samråd och särskilda informationsportaler samt företagspaneler, och hur man bättre kan använda samrådsförfaranden för att samla in data och annat underlag för konsekvensbedömningar och utvärderingar.

Kommissionen kommer under andra halvåret 2012 att lägga fram en lägesrapport om genomförandet av agendan för smart lagstiftning.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Regelförenklingsarbetet på EU-nivå är av stor vikt för vårt nationella regelförenklingsarbete med tanke på att en betydande andel av gällande svenska regelverk har sitt ursprung i regelgivning på EU-nivå. Av de administrativa kostnader som företag har för att följa de svenska regelverken kan drygt hälften härledas till gemenskapsrätten.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet innehåller inte några förslag av sådan specifik karaktär att en bedömning kan göras av eventuella budgetära och andra konsekvenser i detta skede. Det är möjligt att vissa förslag kan komma att medföra ekonomiska konsekvenser efter att de konkretiserats ytterligare och vid ett eventuellt

genomförande. Regeringen får återkomma med en bedömning av och ställningstagande till såväl ekonomiska som andra konsekvenser när mer konkreta förslag har presenterats av kommissionen.

2010/11:FPM21

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande om smart lagstiftning. Det är viktigt med ett fortsatt, intensifierat arbete på EU-nivå med att förenkla befintlig lagstiftning, minska de administrativa bördorna för företagen, stärka användningen av och kvaliteten på konsekvensbedömningar *ex ante* respektive utvärderingar *ex post* av lagstiftning samt förbättra samrådet med olika berörda parter i lagstiftnings- och beslutsprocesserna. Detta arbete måste leda till konkreta, påvisbara resultat i företagens vardag. Regeringen avser verka för att regelförenklingsförslag processas så effektivt som möjligt inom ramen för olika rådskonstellationer. Varje förenklingsförslag på EU-nivå får dock bedömas var för sig när det väl presenteras. Arbetet med att åstadkomma smart lagstiftning och regelförenkling är en prioriterad fråga för regeringen på EU-nivå och ligger i linje med motsvarande höga förenklingsambitioner på nationell nivå.

Mot bakgrund av Sveriges budgetrestriktiva hållning är en av flera utgångspunkter för regeringen att agera för att meddelandets eventuella ekonomiska konsekvenser begränsas både på statsbudgeten och EU-budgeten.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna välkomnar överlag kommissionens meddelande om smart lagstiftning. Arbetet med att åstadkomma smart lagstiftning och regelförenkling är en högre prioriterad fråga för flertalet medlemsstater. Samtliga medlemsstater har nu satt ambitiösa mål för att minska de administrativa bördorna.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Arbetet med att åstadkomma bättre lagstiftning, regelförenklingar och minskning av administrativa bördor står sedan tidigare högt på EU:s dagordning.

Meddelandet har inte remitterats från svensk sida. Inför framttagandet av meddelandet genomförde dock kommissionen per Internet en konsultation om smart lagstiftning med ett antal specifika frågor för erhållande av synpunkter, vilken var öppen för intressenter mellan den 23 april och den 25 juni 2010.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt i detta skede.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Arbetet med att åstadkomma smart lagstiftning är en viktig del av Europa 2020-strategin. Detta arbete förväntas i olika avseenden få ny fart nu efter att kommissionen har presenterat sitt meddelande. Förslag till förenkling av befintlig lagstiftning respektive minskning av administrativa bördor behandlas återkommande i olika rådskonstellationer och av Europaparlamentet. Vid sidan härav fortsätter arbetet med att bl.a. stärka användningen av och kvaliteten på konsekvensbedömningar, förbättra samrådet med berörda parter och transparensen i lagstiftnings- och beslutsprocesser, m.m. Några särskilda rådslutsatser om smart lagstiftning kommer dock inte att antas under det belgiska ordförandeskapet, utan sådana kan istället först komma ifråga under något av de inkommande ordförandeskapen.

4.2 Fackuttryck / termer

Inga.